

DHËMBË TË SHËNDETSHËM

për fëmijën tuaj

Dhëmbë të shëndetshëm?
E rëndësishme është heqja e pllakës bakteriale nga dhëmbët me anë të pastrimit të kujdesshëm të tyre!

Të kesh dhëmbë qumështi të shëndetshëm është e rëndësishme

- ... për zhvillimin gjuhësor
- ... për të ruajtur vendin për dhëmbët e dytë
- ... për tu dukur bukur
- ... për të mos ia ngjitur kariesin dhëmbëve të përhershëm.

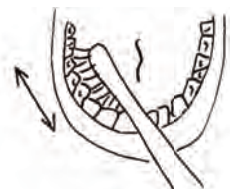
Si krijohet kariesi

Sheqeri ngjitet mbi dhëmbë si një shtresë e padukshme (Pllaka). Bakteriet shndërrohen në gojë në acid. Ky acid shkrin zmallin e dhëmbit. Në fillim duken vetëm njolla të vogla të zeza, më vonë vrima të vogla. Tek vrimat e mëdha, janë nervat jashtë dhe kjo shkakton dhimbje dhëmbi.

Sheqeri (i shndërruar) dhe mospastrimi i dhëmbëve janë shkak kryesor i kariesit. Pasta e dhëmbëve me flor dhe kripa e gjellës me përmbajtje flori, bëjnë që bakteriet e kariesit ta humbasin ngjitjen e tyre në dhëmbë.

Pastrimi i saktë i dhëmbëve

- 2x në ditë, sidomos para se të shkojmë për të fjetur!
- Është e mjaftushme, që sasia e pastës së dhëmbëve mbi furçë të jetë sa një kokërr bizele.
- Përdorni pastë, apo bar dhëmbësh me përbërje flori (lexoni udhëzimet në tubin e pastës së dhëmbëve, përta i përket moshës së përdorimit).
- Pasi që fëmija lan dhëmbët, ju duhet tja pastroni edhe një herë vetë ata, të paktën derisa fëmija të arrijë moshën për të shkruar dhe lexuar vetë.

Shkoni me fëmijën tuaj në kohën e duhur te dentisti!

- Hera e parë te dentisti duhet të jetë maksimumi në moshën 3 deri në 4 vjeç dhe pastaj 1-2 herë në vit.
- Vizita tek dentisti është për të siguruarit dhe të bashksiguarit falas.

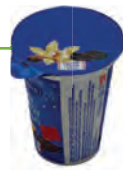
Të ushqyerit në mënyrë të shëndetshme

më pak sheqer => më pak karies dhëmbi

...5 racione fruta dhe perime
...pak sheqer
...pak yndyrë
...pak kripë
...pak mish

1 shishe çaj i ftohtë (Eistee) (500 ml) =
8 copa sheqeri

1 kos frutash (180 g) = 9 copa sheqeri

Pija

Pijet freskuese si çaji i ftohtë (Eistee) apo Coca-Cola përmbajnë jashtzakonisht shumë sheqer. Nëse fëmijët tuaj i përdorin ato për të shuar etjen, dhëmbët do të shpërlahen gjithë kohës me sheqer dhe bakteriet e kariesit do të shumohen shpejt.

Këshilla jonë

- Uji i çezmes është pija perfekte për të shuar etjen.
- Holloni lëngun e frutave (lëngun e mollës, lëngun e portokallit, etj.) me ujë.
- Jepini fëmijës suaj shumë rrallë pije me sheqer. Nëse i keni dhënë pije të ëmbla, jepini ujë për të pirë dhe shpërlarë gojën.
- Thithja e vazhdushme në shishe e bebeve është e dëmshme për dhëmbët.

Uji është më e mira për dhëmbët tuaj!

Shija është diçka që mësohet, dhe prindërit kanë një ndikim të madh si shembull për fëmijën në zakonet e të ngrënit dhe të pirës.

Shumë e rëndësishme:

Pas pastrimit të dhëmbëve në darkë, të pihet vetëm ujë dhe të mos hahet apo pihet asgjë tjetër.

Të ngrënit

Sheqeri është i fshehur shpesh në produkte që hahen në mëngjes, ose mes vakteve. Ia vlen të krahasosh përmbajtjen e sheqerit /për 100 gram Cornflakes, Crispies, etj. Ëmbëlsirat, kosi i frutave, lyerja e bukës me të ëmbla (si marmalata, reçeli, çokokremi apo mjalta), çokollatat për fëmijë (si Kinderschnitten), ose edhe keçapi (Ketchup) përmbajnë jashtëmase shumë sheqer.

Këshilla jonë

- Mësoni fëmijët tuaj me fruta dhe perime të stinës në mëngjes, apo në vaktet e ndërmjetme.
- Nëse fëmija pëlqen të hajë kosin e frutave, atëherë përzijeni me kos normal, që të ulni sasinë e sheqerit.

100 g bonbone xhelatinoze si psh.
Gummibärchen = 16 copa sheqer

Të hash gjëra të ëmbla

Gjërat e ëmbla, që ngjiten në dhëmbë si bonbonet, lëpirëset, çokollatat etj. janë veçanërisht të dëmshme për dhëmbët.

Këshillat tona

- Ofrojini fëmijëve tuaj alternativa të shëndetshme si fruta (molla, fruta pyllit, luleshtrydhe), ose që nga mosha 3-4 vjeç, edhe fruta arnore të pakripitura (si arra, lajthi, bajame) etj.
- Thoni me vetëdije „jo“, nëse fëmija juaj kërkon shpesh të ëmbla.
- Pas ngrënies së gjërave të ëmbla të pihet ujë.

